

DE COVID-BEPROEVING IN DE WOONZORGCENTRA IN HET BRUSSELSE GEWEST

Nadenken over de toekomst

 Sylvie **CARBONNELLE**
Centre de Diffusion de la Culture Sanitaire

6 juni 2023

 Amandine **KODECK**
Infor-homes Bruxelles asbl

Crisisbeheer uitwerken

- Op overheidsniveau
- Op het niveau van de woonzorgcentra

We zeiden: "Wat moeten we hier in godsnaam mee doen? Hoe kunnen wij de richtlijnen uit deze omzendbrieven concreet implementeren?" (...) Elk woonzorgcentrum is anders qua configuratie, infrastructuur, noem maar op. Daarom kwamen die instructies niet overeen met de realiteit op het terrein. (...) We besloten uiteindelijk om multidisciplinaire vergaderingen te beleggen met de coördinerende arts: 'Dat gaan we niet doorvoeren; de mentale klap zal de onze bewoners doen wegkwijnen.'

De autoriteiten lijken de situatie totaal niet meer de baas te kunnen en mijlenver van de realiteit op het terrein te staan. De 6e staats hervorming heeft dat hele kluwen nog complexer gemaakt. Het hokjesdenken in sectoren en de verbrokkeling van de competenties ... Dat alles leidt tot een zekere chaos, een moeilijk begrip en logge communicatie. Op politiek niveau is het moeilijk te weten wie nu over wie of wat de leiding heeft.

De organisatie en het arbeidskader hertekenen

- Personeel in WZC
- Opleiding
- Arbeidsomstandigheden WZC
- Institutionele cultuur - Begeleidingsmodellen

Het leek alsof de overlijdens in woonzorgcentra de normaalste zaak van de wereld waren, het lot van de bewoners, toch? Het is toch 'normaal' dat mensen sterven in een woonzorgcentrum, daar zijn ze toch voor. Je brengt er mensen samen om ze daar te laten sterven ... (Bewoonster, RVT, privé-vzw)

Wat doen we met mensen met psychiatrische stoornissen? Want we vangen er steeds meer op. Door COVID takelen ze duidelijk verder af, dat zie je zo. Alle psychiaters bevestigen dit trouwens. In Brussel zijn er nauwelijks psychogeriatrische voorzieningen voor deze mensen. (...) Dat zijn allemaal zaken waarover in het post-COVID-tijdperk moet worden nagedacht in het kader van de herwaardering van de sector. Maar dat gebeurt niet. Hoe moet ons samenlevingsmodel er in de toekomst uitzien?

We zijn verplicht om veel zorgreferenten te hebben, maar waar gaan we al die mensen vinden? Er is namelijk een nijpend tekort. Dit lijkt overigens het geval voor alle functies. We maken ons dus zorgen om de toekomst. Veel zorgverleners zitten in het vak door eliminatie (standaard), en niet omdat het een bewuste keuze is.

De samenwerking binnen en buiten de WZC uitbreiden

- Samenwerkingsverbanden binnen dezelfde sector, tussen WZC
- Samenwerkingsverbanden tussen WZC en ziekenhuizen
- Samenwerking coördinerende arts – huisarts

Mensen gaan steeds later naar een woonzorgcentrum en de profielen zijn steeds complexer en gevarieerder. We moeten ons blijven richten op de begeleiding van ouderen, en niet in de richting van een psychiatrie gaan. Als je alle behoeften door elkaar haalt, kun je geen samenwerking opbouwen.

Een belangrijke les die we hieruit [de crisis] kunnen trekken, is dat we moeten stoppen met hokjesdenken wat betreft de zorgberoepen. Ieder van ons is zorgverlener. We dragen allemaal ons steentje bij, we zijn een team! (...) We hebben een ondersteunende functie. Ik denk dat onze sector nood heeft aan dergelijke profielen. Ik zou durven zeggen dat er nu meer spontane betrokkenheid is. Vroeger hoorde je: 'Ja maar, dat is mijn werk niet', naar het oerklassieke model van 'ken je plaats': de kinesist doet kine, de psycholoog doet enkel gesprekken en de verpleegkundige doet enkel de verzorging ...

Rekening houden met het leed van zorgverleners, bewoners en familieleden

- Ethische overwegingen
- Stervensbegeleiding en lijkrituelen

GAZP? Wat, wie, waarom?
Comfortzorg?
Referent?
Opleiding?

Ik heb een mail ontvangen, van de ene op de andere dag moest ik een standpunt innemen voor het geval van levenseinde

De zoektocht naar zingeving:
gemeenschappelijk dilemma

Crisis van de beroepen

Lijden in de spiegel

We weten niet meer wat we zijn. Eerst waren we een plaats waar mensen woonden. Daarna werden we gevraagd om een zorgcentrum te zijn. En wat zijn we nu? Geen enkele maatstaf lijkt de juiste te zijn."

Om de beroepen aangener te maken, moeten we ook de leef- en werkruimte aangener maken.

De bewoners en naasten meer inspraak geven

- Participatie van de bewoners
- De inbreng van familieleden erkennen

Een van de vragen die bij de opname al te weinig gesteld wordt: welke rol wil de familie blijven opnemen eens de persoon in het woonzorgcentrum verblijft. Het is zaak voor een transversale samenwerking tussen het zorgpersoneel en de familie te zorgen. Deze zou het personeelstekort kunnen opvangen, op voorwaarde dat dit in een kader is gegoten.

We worden te vaak gezien als een gevaar, een bedreiging ...

Ze ontnemen ons onze rol als naaste

Ons huidige woonmodel situeert zich tussen gevangenis, ziekenhuis en hotel. We zouden er echter graag een 'thuismodel' van maken. (...) Dat is wat de mensen die hier in ons woonzorgcentrum terechtkomen, verwachten. Ze willen bezig zijn, iets om handen hebben. Ze willen een plekje hebben. (...)

De mensen moeten zichzelf nog kunnen ontplooiën, keuzes maken, zelf beslissen waarin ze zin hebben en daarbij kunnen rekenen op begeleiding, Hun keuzes respecteren. Ik denk dat al die zaken bijdragen tot burgerschap: hen niet onmondig maken wat betreft beslissingen of alles wat met de persoon zelf te maken heeft (...). Ik denk dat wij de bewoners te vaak als kinderen behandelen, we luisteren niet altijd naar wat ze te zeggen hebben en laten hen niet altijd zelf keuzes maken. (...) Hen bekijken als burgers ...

De bewoners en naasten meer inspraak geven

- Omgaan met conflicten en klachten
- Deelname aan overleg- en besluitvormingsinstanties

Alles wordt gedaan in de plaats van de mensen! Volgens mij moet de opvang van ouderen absoluut anders worden aangepakt. We zijn het spoor bijster.

Een ethisch comité zou verplicht moeten zijn. Tegelijk stellen we vast hoe moeilijk het is om de vragen van het terrein door te geven. We moeten de ethische waarden van samen leven onder de loep nemen, en de expertise van alle actoren erkennen en naar waarde schatten.

Een extern iemand zou de vergaderingen en ethische denkoefeningen in de woonzorgcentra in goede banen moeten leiden. Een tussenpersoon zou ook zinvol kunnen zijn als derde partij.

We zitten in een 'klaagmaatschappij', en daar moeten we van af. (...) Dit is geen oorlogstoneel. In plaats van zich er systematisch tegen te vechten, zou men meer moeten samenwerken. Veel collega-directeurs worden ziek of nemen ontslag onder druk van de naasten, vakbonden, het systeem, de hiërarchie ... (directeurs van RVT)

Het imago van de WZC verbeteren

- Verwachtingen tegenover de media
- Verwachtingen tegenover de overheden

Het imago van de WZC radicaal veranderen en ze bekijken als een plaats waar mensen samenwonen, daarvoor moet eerst de autonomie en niet de afhankelijkheden gefinancierd worden.

De maatschappij is niet langer inschikkelijk, maar zeer sterk geïsoleerd. Sommige oudere mensen willen graag samenleven met andere mensen, terwijl anderen dat helemaal niet willen.

Niet alleen zou het loon van de zorgberoepen moeten worden herbekeken, maar ook de kijk van de maatschappij op deze beroepen moet veranderen. De media hebben bijgedragen tot dat negatieve beeld. Het zorgpersoneel moet zichzelf meer naar waarde schatten, maar ook meer erkenning krijgen van anderen.

Bedankt 😊

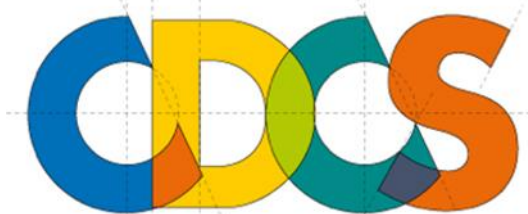
 Amandine **KODECK**
Sylvie **Carbonnelle**

 Mei 2023

DE COVID-BEPROEVING IN DE WOONZORGCENTRA
IN HET BRUSSELSE GEWEST
Nadenken over de toekomst

Hoofdkantoor:
Cours Saint-Michel 100 bte 02 - 1040 Bruxelles
Ondernemingsnummer: 432.243.678 – RPM Bruxelles
Telefoonnummer: 02/219.56.88
Email: inforhomes@misc.irisnet.be
Website: <https://inforhomesasbl.be>
Bankrekeningnummer : BE33 0012 0066 0946
Met de steun van de COCOF en iriscare

**CENTRE DE DIFFUSION DE
LA CULTURE SANITAIRE ASBL**

Hoofdkantoor: Institut de Sociologie - ULB
Avenue Jeanne 44, CP 124, 1050 Bruxelles
Ondernemingsnummer: BE 0423.257.025
T +32 (0)2 650 33 61
[Site : cdcs@ulb.be](mailto:cdcs@ulb.be)
Bankrekeningnummer: BE97 0011 4414 9049